

MINISTERIELE COMMISSIE
VOOR DE INLICHTINGEN-
EN VEILIGHEIDSDIENSTEN

Nr. 7714

Notulen van de constituerende vergadering
gehouden op vrijdag 22 oktober 1976 in het
Catshuis, 's morgens van 08.30 - 10.00 uur

Aanwezig: minister-president Den Uyl en de ministers
Van der Stoel, De Gaay Fortman, Vredeling
en Lubbers alsmede de coördinator van de
Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten F.E.
Kruimink, vadm b.d.
Afwezig is minister Van Agt.

Secretaris: Mr. J.P.M.H. Merckelbach

1. Taak van de Ministeriële commissie voor de inlichtin-
gen- en veiligheidsdiensten (MICIV)

Minister De Gaay Fortman merkt desgevraagd
op dat zijn brief aan de minister-president waarin hij
zijn twijfel uitsprak over de effectiviteit en het nut
van een ministeriële commissie voor de inlichtingen-
en veiligheidsdiensten door de feiten is achterhaald
omdat de ministerraad op 17 september besloot de MICIV
in te stellen. Wat punt 3. van de thans voorgestelde
taakomschrijving betreft, een punt dat uit zijn eerder
genoemde brief is gelicht en buiten de context daarvan
geplaatst, zegt spreker niet in te zien waarom zich al-
leen ten aanzien van de BVD zaken kunnen voordoen die
zich lenen voor een coördinatie op ministerieel niveau
in het kader van de MICIV. Ditzelfde kan immers ook
het geval zijn ten aanzien van de IDB en de militaire
inlichtingendiensten.

Minister Vredeling is het met dit laatste
eens.

De minister-president stelt een andere redac-
tie voor punt 3. voor, waarna de MICIV akkoord gaat met
de volgende taakomschrijving:

- 1°. De commissie wordt belast met het algemeen beleid
betreffende de inlichtingen- en veiligheidsdiensten
alsmede de coördinatie van de diensten.
- 2°. De commissie zal in het algemeen tot taak hebben
de goede samenwerking van de diensten te bevorderen.
Zij zal daartoe ondermeer de volgende aangelegen-
heden, die op meer dan één dienst betrekking heb-
ben, behandelen:

LUCHTMACHTSTAF Secretaris AIV
Ingekomen: 29 OKT. 1976
Nr.: 1331 6906/1-26

- a. de onderlinge taakafbakening en het beslechten van geschillen, voorzover daarover in het CVIN geen overeenstemming kan worden bereikt;
 - b. het periodiek vaststellen van algemene richtlijnen waaraan de inlichtingen- en veiligheidsdiensten zich dienen te houden zoals:
 - 1) het jaarlijks op te stellen inlichtingenplan als leidraad voor de informatieverwervende activiteit van de diensten;
 - 2) richtlijnen inzake veiligheidsaangelegenheden met het oogmerk dat alle diensten bij het doen van veiligheids- en antecedentenonderzoeken gelijke normen aanleggen en dat die blijven aangepast aan de ontwikkelingen in de samenleving.
- 3°. De commissie komt ad hoc bijeen op verzoek van de leden wanneer de staatsveiligheid of de betrekkingen met derde landen ministerieel spoedberaad noodzakelijk maken.
- 4°. De commissie zal verder in tijden van internationale spanning en crises, voorzover die geen betrekking hebben op een confrontatie van de NAVO met de Warschau-Pakt-landen, kunnen fungeren als eerste directe afnemer van de in het CVIN opgestelde beoordeling van de toestand.

2. Samenstelling van de MICIV en enkele procedureregels

De minister-president merkt op dat in de ministerraad van 17 september ook is afgesproken welke ministers lid zullen zijn van de MICIV. Spreker zal de minister van Economische Zaken zonedig ad hoc uitnodigen de vergaderingen bij te wonen, in elk geval als het inlichtingenplan aan de orde komt. Hij betreurt het dat minister Van Agt thans afwezig is. Bij nader inzien is spreker gaan twijfelen over het lidmaatschap van de minister van Justitie. De motivering daarvan is het inbrengen van de rechtsbescherming bij het afwegen van de belangen die aan de orde komen. In de MICIV zal worden gesproken over de hantering van middelen en methoden die weliswaar niet in strijd zijn met de wet, maar waarvan de legitimiteit niet steeds bij voorbaat vast staat. Door het lidmaatschap van de MICIV ontstaat een rechtstreekse betrokkenheid die afbreuk kan doen aan de toetsende functie van de minister van Justitie.

Minister De Gaay Fortman wijst erop dat hij zelf de plicht heeft het optreden van de BVD te toetsen en dat hij daartoe regelmatig contact heeft met het hoofd van de BVD, ~~waarbij hij zich over mogelijke trivialiteiten laat inlichten. Het is hem nooit ter ore gekomen dat deze dienst echt over de schreef is gegaan, waar wettelijke regels zijn worden deze nauwgezet nageleefd. Beslissend is of het hoofd zijn dienst vast in de hand heeft en of er een goede vertrouwensrelatie is tussen de minister en het hoofd van de onder hem ressorterende dienst. Het lidmaatschap van de minister van~~

Rechtspraak

*Taken een ~~nummer~~
van ander verpen.
De dienst handelt rich
aan de spelregels
van de rechtspraak.*

Justitie heeft spreker in verband gezien met het bestaan van de Centrale Recherche-Informatiedienst (CRI) en met de lijnen die van daaruit lopen naar de BVD en de gemeentelijke en rijkspolitie. Verder voert de minister van Justitie het opperbevel bij de bestrijding van terroristische acties en is hij een van de vier ministerers die hun toestemming moeten geven voor het afluisteren van telefoongesprekken.

De minister-president heeft zich ook afgevraagd of de CRI en met name het daaronder ressorterende Landelijk Bijstandsteam Terreur ad hoc in het overleg in de MICIV moeten worden betrokken. Spreker zou op deze zaken willen terugkomen in aanwezigheid van minister Van Agt.

Minister Vredeling deelt mede dat hij ook een ambtenaar van zijn departement wil aanwijzen als vaste deelnemer aan het overleg in de MICIV. Het woord "desgewenst" in punt 2. van het voorstel van de minister-president kan daarom worden geschrapt.

Minister Lubbers merkt op dat de MICIV een commissie uit de ministerraad is, waarvoor algemene regels gelden.

De minister-president neemt aan dat minister Lubbers doelt op de regel dat alle ministers de agenda en desgevraagd de stukken ontvangen. Toch zou spreker in dit geval de distributie van de agenda en de stukken willen beperken tot de leden en de vaste ambtelijke deelnemers.

Minister De Gaay Fortman is het hiermee eens. De andere departementen zijn ook niet ingesteld op het ontvangen van de stukken die in de MICIV aan de orde komen. Spreker merkt voorts op dat aan de Kamer is toegezegd dat taak en samenstelling van ministeriële commissies in de Staatscourant zullen worden gepubliceerd. Het bekendmaken van de oprichting van de MICIV zal zeker vragen uitlokken, hoewel er in feite niets nieuws aan de hand is.

De heer Kruimink merkt op dat de minister-president op 14 december een ontmoeting heeft met de Vaste Kamercommissie voor de inlichtingen- en veiligheidsdiensten, bij welke gelegenheid de instelling van de MICIV zou kunnen worden medegedeeld.

Minister Lubbers merkt op dat daarbij dan ook kan worden gemotiveerd waarom de instelling van de MICIV niet in de Staatscourant is vermeld.

Minister De Gaay Fortman is van oordeel dat daarmee ook aan de spelregels ten opzichte van de Kamer is voldaan.

De minister-president zou, ondanks de bezwaren die daaraan kleven, toch de voorkeur geven aan het doen van een mededeling in de Staatscourant. Toen onder het kabinet-De Jong de IDB overgebracht werd van Algemene Zaken naar Defensie is aan de Kamer toegezegd dat een ministeriële commissie als de MICIV zou worden gevormd. Onder het kabinet-Biesheuvel is de IDB weer teruggekeerd naar Algemene Zaken, waarbij de gedachte om een ministeriële commissie in te stellen om niet geheel duidelijke

redenen onder tafel verdween.

De heer Kruimink neemt aan dat de MICIV ook een plaats zal krijgen in de wettelijke regeling voor de inlichtingen- en veiligheidsdiensten. Mogelijk kan met de publicatie van de samenstelling van de MICIV worden gewacht tot dit wetsontwerp wordt ingediend.

Minister De Gaay Fortman vreest dat de voorbereiding van dit wetsontwerp veel tijd in beslag zal nemen. Gezien de eerdere toezeggingen aan de Kamer geeft spreker er alles afwegend de voorkeur aan nu de oprichting van de MICIV publiek te maken.

De commissie kan zich hiermee verenigen en gaat akkoord met de volgende samenstelling en procedureregels:

- 1°. Leden van de MICIV zijn: de minister-president (voorzitter) en de ministers van Buitenlandse Zaken, van Justitie (onder voorbehoud dat minister Van Agt hiermee instemt), van Binnenlandse Zaken en van Defensie. Vaste ambtelijke deelnemers aan het overleg in de MICIV zijn: de coördinator van de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten; de hoofden van de drie militaire inlichtingendiensten; een ambtenaar aan te wijzen door de minister van Defensie; het hoofd van de BVD; het hoofd van de IDB; een ambtenaar aan te wijzen door de minister van Buitenlandse Zaken; een ambtenaar aan te wijzen door de minister van Justitie; een secretaris aan te wijzen door de minister-president.
- 2°. De ambtelijke voorbereiding van de vergaderingen van de MICIV geschiedt door het Comité Verenigde Inlichtingendiensten Nederland, voor deze gelegenheden aan te vullen met de onder 1°. genoemde vaste ambtelijke deelnemers aan het overleg in de MICIV, die geen lid van dit Comité zijn.
- 3°. De MICIV wordt bijeengeroepen door de minister-president al dan niet op verzoek van een van de leden of van de coördinator van de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten. De MICIV kan, als een van de leden dit wenst, ook in beperkte samenstelling vergaderen. In dat geval wonen, naast de leden, alleen de coördinator van de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten en de secretaris het overleg bij.
De distributie van alle stukken voor de MICIV geschiedt door het ministerie van Algemene Zaken.

3. Wijziging van de taak en de organisatie van de IDB
(zie bijlage 3 bij agenda MICIV van 22 oktober 1976, nr. 7708)

De heer Kruimink geeft desgevraagd een toelichting op de voorgestelde wijziging van de taak en de organisatie van de IDB. Spreker heeft, op verzoek van het hoofd van de IDB, destijds een onderzoek ingesteld naar het functioneren van deze dienst gedurende de laatste 5 jaar. Hij heeft in het kader van dit onderzoek contact gehad met de andere inlichtingen- en veiligheidsdiensten

en met de afnemers van de produkten van de IDB. De conclusies van dit onderzoek waren: (1) Dat de resultaten van de inspanningen van de IDB niet opwegen tegen de risico's die bij het verwerven van de inlichtingen worden gelopen. (2) Dat de inspanning van de IDB niet evenwichtig is gericht op de behoefte van de afnemers. 70% van de produktie gaat naar Defensie, 10% naar Buitenlandse Zaken en 20% naar Economische Zaken. (3) De inspanning is te veel afgestemd op bondgenootschappelijke verplichtingen en niet op directe nationale behoeften. Deze constatering en de gebleken behoeften van de afnemers hebben geleid tot het voorstel het accent bij het verwerven van inlichtingen te leggen op maritiem, technisch/wetenschappelijk en politiek/economisch gebied. De clandestiene ongerichte verwerving van informatie achter het IJzeren Gordijn zou moeten worden gestaakt en waar mogelijk vervangen door gerichte operaties. De kosten, de inspanning en de risico's verbonden aan het gebruik van "reizigers" wegen niet op tegen de waarde van de geleverde produkten. Met name voor Buitenlandse Zaken en Economische Zaken levert deze verwerving geen of weinig hoogwaardige informatie op. Deze departementen hebben belang bij een verschuiving van de inspanning naar gebieden en terreinen die uit nationale overwegingen van meer betekenis zijn. Om betere resultaten te kunnen behalen zou de IDB, evenals vroeger, weer medewerkers van de dienst moeten kunnen uitzenden. Dit kan in verschillende vormen: (1) Accreditering in het betrokken land, naar sprekers oordeel de meest aantrekkelijke methode. (2) Plaatsing bij de Nederlandse ambassade in het betrokken land, zonder accreditering. (3) Uitzending zonder enige band met de ambassade, een mogelijkheid waar spreker geen voorstander van is. In nauw overleg met Buitenlandse Zaken zal in elk concreet geval naar de meest in aanmerking komende methode moeten worden gezocht.

De verwerking van de informatie vormt een permanent probleem. Deze geschiedt thans in feite alleen bij de afnemers. Spreker is er niet in geslaagd het CVIN daarin een coördinerende rol te laten vervullen omdat een dergelijk werk in commissieverband uitermate moeilijk om niet te zeggen onmogelijk is. Toch is gebleken dat de afnemers behoefte hebben aan gegevens op andere terreinen dan die men zelf verwerkt. Dit leidt ertoe dat iedereen de neiging heeft ad hoc gegevens te vragen waar men die maar kan krijgen. Zo ontstond de gedachte om evenals in andere landen een centraal bureau te vormen dat naar het oordeel van sommigen onder de coördinator van de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten zou moeten ressorteren. Spreker is echter van oordeel dat een dergelijk bureau in ieder geval zou moeten ressorteren onder een dienst die contacten heeft met zusterorganisaties in het buitenland en denkt daarbij aan de IDB die geacht wordt de meeste afnemers te bedienen. Ook zal de IDB een belangrijke rol kunnen spelen bij het analyseren en systematiseren van gegevens die uit de ether worden ontvangen. Daarbij zit veel bruikbaar materiaal voor met name Economische Zaken en Buitenlandse

Zaken, dat tot dusver onvoldoende is verwerkt.

De minister-president resumeert dat de voorgenomen reorganisatie van de IDB betrekking heeft op het stoppen met ongerichte clandestiene informatieverwerving achter het IJzeren Gordijn; op het verleggen van de informatieverwerving naar andere landen en terreinen, waarbij het accent komt te liggen op militaire, politiek/economische en technisch/wetenschappelijke gegevens; op het verlenen van een eigen verwerkingstaak aan de IDB, alles op basis van een jaarlijks door de MICIV vast te stellen inlichtingenplan, dit om te voorkomen dat er ongecoördineerd wordt gewerkt.

Minister Van der Stoep is het met deze benadering eens en ook met de voorgestelde taakverschuivingen. Hij neemt daarbij aan dat nauw contact met Buitenlandse Zaken zal worden onderhouden opdat ook bij het verwerven van informatie niet naast, maar gecoördineerd met de Nederlandse ambassades zal worden gewerkt. Spreker vraagt wie uiteindelijk de opdrachten aan de IDB geeft, op grond van welke overwegingen en met welke prioriteiten.

Minister De Gaay Fortman vraagt hoe de IDB zelf staat tegenover de voorgestelde wijziging van taak en organisatie. Spreker begrijpt dat het in de bedoeling ligt bij een aantal Nederlandse ambassades IDB-mensen te plaatsen onder een diplomatieke status. Hij betwijfelt of dit wel een goede methode is. De BVD weet van praktisch elke ambassade in Den Haag, ook van de bevriende naties, welke ambtenaar relaties heeft met de inlichtingendienst van zijn land. Het verwerken van de zelf verworven gegevens acht spreker een zo vanzelfsprekende zaak dat hij niet kan begrijpen dat dit aan de IDB onthouden werd, zeker niet als hiermee wordt bedoeld de evaluatie van de gegevens op hun betrouwbaarheid.

Minister Lubbers merkt op dat de voorgestelde wijzigingen in de taak van de IDB hem wel aanspreken. Spreker vraagt zich af of hij de opmerkingen voorkomend uit zijn eigen verantwoordelijkheid niet beter kan maken als het inlichtingenplan aan de orde komt.

De minister-president merkt op dat de aanleiding voor deze eerste vergadering van de MICIV ten dele is de problematiek ontstaan bij de IDB. Na de overplaatsing van de IDB naar Defensie en later weer de terugkeer naar Algemene Zaken bleek deze dienst nog zo moeilijk te kunnen functioneren dat spreker heeft overwogen haar te liquideren. Uiteindelijk is hij daartoe niet overgegaan, vooral omdat dit door de NAVO zou zijn misverstaan als een eenzijdige taakafstoting. Hij heeft toen wel geëist dat de IDB verder zou werken op grond van een duidelijke taakomschrijving gericht op de behoeften aan militaire, politiek/economische en technisch/wetenschappelijke gegevens en in nauwe samenwerking met de andere diensten. Essentieel daarbij is dat de afnemers van de IDB - bijvoorbeeld en zeker niet in de laatste plaats Economische Zaken - hun behoeften tijdig kenbaar maken.

Minister Lubbers merkt op dat Economische Zaken in zijn contacten met mensen uit het bedrijfsleven vaak staat voor de vraag of men met een betrouwbare figuur te doen heeft. In zo'n geval is er grote behoefte aan een eenduidig oordeel daarover uit het CVIN of van welke dienst dan ook. ~~Economische Zaken heeft in het algemeen zeer veel aan de informatie van de IDB die via de kanalen van de BEB worden verkregen.~~ Als overheid staat men daarbij voor de vraag in hoeverre dergelijke gegevens behoren te worden doorgespeeld naar het bedrijfsleven en hoe dit het best kan geschieden. De centrale overheid heeft op het economische vlak ook eigen directe taken, bijvoorbeeld in het kader van het internationale overleg over de vrachtverdeling ter zee of over de verdeling van de scheepsbouwcapaciteit. Economische Zaken heeft in dergelijke gevallen grote behoefte aan gegevens over de waarschijnlijke opstelling van andere landen in het internationale overleg. Spreker zal zich verder verdiepen in deze materie en met name op de vraag wat zijn departement van de inlichtingendiensten, in het bijzonder de IDB, verlangt en daarop terugkomen bij de eerstvolgende bespreking van het jaarlijks inlichtingenplan.

De heer Kruimink merkt op dat bij de voorbereiding van dit inlichtingenplan in de eerste plaats wordt gekeken naar de wensen van de afnemers die zelf hun prioriteiten dienen aan te geven. Vervolgens zal de IDB moeten afwegen in hoeverre aan deze verlangens kan worden voldaan, waarbij uiteraard kosten- en risicofactoren een belangrijke rol spelen. Daarna wordt het plan besproken in het CVIN ter voorbereiding van de daarover in de MICIV te nemen beslissing. Spreker is ervan overtuigd dat beslissingen over de te stellen prioriteiten op ministerieel niveau, in de MICIV, dienen te worden genomen. Over het eerstvolgende inlichtingenplan zal de MICIV naar spreker verwacht zich in het voorjaar van 1977 moeten uitspreken. De voorbereiding van dit plan geschiedt intussen in nauwe samenwerking met de departementen-afnemers en de andere inlichtingendiensten. Spreker antwoordt minister De Gaay Fortman dat de IDB vijf jaar lang de verworven inlichtingen inderdaad niet zelf heeft mogen verwerken. Er waren op dit terrein spanningen gerezen met Buitenlandse Zaken. Slot van dit lied was dat de IDB haar verwerkende taak moest staken. Gevolg daarvan was weer dat de niet geëvalueerde berichten van de IDB weinig aftrek meer vonden. Het ligt in de bedoeling de informatieverwerkende sectie van de IDB beperkt te houden tot vijf à zes man. Het voorstel tot reorganisatie van de IDB is in overleg met de leiding van deze dienst tot stand gekomen.

De minister-president wijst minister Lubbers erop dat de IDB in de nieuwe situatie ter voorbereiding van het inlichtingenplan contacten zal hebben met Economische Zaken, evenals met de andere afnemers. Daaruit zal zich een bepaald behoeftebeeld destilleren en het is tenslotte aan de MICIV om te beslissen over de

prioriteiten. Spreker wijst minister De Gaay Fortman erop dat met de clandestiene verwerving van inlichtingen achter het IJzeren Gordijn in het verleden grote risico's zijn gelopen. Het is een wonder dat daarbij niemand tegen de lamp is gelopen met alle vervelende publiciteit van dien. Stationering van IDB-functionarissen bij ambassades acht spreker een veel aantrekkelijker oplossing.

De heer Kruimink merkt op dat de IDB in de afgelopen jaren professioneel goed heeft gewerkt; stukken beter dan voor 1970, met name op verwervingsgebied. De plaatsing van IDB-functionarissen bij ambassades moet in principe mogelijk zijn. De modaliteiten dienen uiteraard in overleg met Buitenlandse Zaken te worden bepaald.

Minister Van der Stoel zou wat dit betreft toch geen vaste formule willen afspreken. Deze zou, rekening houdend met de lokale omstandigheden geval voor geval moeten worden bepaald.

Minister De Gaay Fortman betwijfelt toch of accreditering een goede oplossing is omdat de veiligheidsdiensten in het algemeen zeer snel aan de weet komen wie van het ambassadepersoneel een inlichtingenman is.

De heer Kruimink denkt niettemin dat accreditering doorgaans de beste oplossing zal zijn. Spreker denkt daarbij niet in de eerste plaats aan Oost-bloklanden. In een land als Zuid-Afrika, ten aanzien waarvan zeker informatiebehoefte bestaan, zou een functionaris van de inlichtingendienst zelfs welkom kunnen zijn. Deze man wordt dan vanzelf betrokken in het plaatselijke inlichtingen- en veiligheidswereldje, waarin de ambassadeur geen toegang heeft.

Minister Van der Stoel blijft, dit voorbeeld horende, van oordeel dat elk geval op zichzelf moet worden beoordeeld. Het gaat om het verkrijgen van informatie en niet zozeer om enige vorm van samenwerking met de Zuidafrikaanse inlichtingen- en veiligheidsdiensten.

Minister Vredeling heeft bij zijn jongste bezoek aan Joegoslavië ervaren ~~dat de militair attaché aldaar goed was opgeleid voor de militaire kant van zijn werk maar niet voor de politieke.~~ Hij kan zich voorstellen dat bij de opleiding van militaire inlichtingen-experts ook aan het politieke aspect meer aandacht wordt besteed.

De heer Kruimink meent dat men een duidelijk onderscheid moet blijven maken tussen de taken van ambtenaren van de Buitenlandse Dienst en van de militair attachés, die zich volgens moderne opvattingen dienen te concentreren op het militaire aspect. Veel van wat de IDB nu achter het IJzeren Gordijn doet kan met meer resultaat door een bekwame militair attaché worden gedaan. Het heeft ook weinig zin om jonge ambtenaren van de Buitenlandse Dienst te vragen technische gegevens te verwerven over (semi-)militaire objecten. Zij zijn doorgaans niet in staat de relevante details waar te nemen die bruikbare informatie opleveren. Spreker is het geheel met minister Van der Stoel eens dat in nauw overleg met Buitenlandse Zaken geval voor

Thuis het van belang is dat de militair attaché aldaar, die goed opgeleid is naar de militaire kant van zijn werk ook politiek goed geschoold is.

geval moet worden bekeken welke methode van plaatsing van een IDB-functionaris de beste is.

Minister Vredeling is het ermee eens dat elke specialist op dit terrein zich zoveel mogelijk bij zijn leest moet houden. De militair attachés worden ook vaak ingeschakeld om militair-economische gegevens te verwerven en zelfs om bepaalde wapensystemen te propageren. Spreker heeft met de minister van Economische Zaken afgesproken dat militair attachés niet meer als verkoop-agenten zullen worden gebruikt. ~~Het lijkt hem verstandig deze problematiek eens fundamenteel in de MICIV door te spreken.~~ Ook over de betekenis van het Wiskundig Centrum van de Marine en over de verdeling van de daarmee gemoeide kosten zou eens in de MICIV moeten worden gesproken.

Minister Van der Stoel merkt op dat Buitenlandse Zaken het voortbestaan van dit Wiskundig Centrum van groot belang acht. Hij kan zich voorstellen dat de daarmee gemoeide kosten moeilijk te verantwoorden zijn maar dit mag geen belemmering vormen voor de voortzetting van deze activiteit.

De minister-president merkt op dat het kosten-baten-vraagstuk zich ook voordoet ten aanzien van de radio-interceptie, waar vele honderden mensen zich dagelijks mee bezig houden. De verwerking van het uit de ether verkregen materiaal schijnt zeer onvolledig en ontoereikend te zijn.

De heer Kruimink is van oordeel dat een betere coördinatie op dit terrein, ook uit kostenoverwegingen, geboden is. Spreker antwoordt op een vraag van minister Van der Stoel dat de radio-interceptie helaas ook geen punt is van coördinatie binnen de NAVO. Ieder werkt min of meer voor zichzelf en er vindt nauwelijks uitwisseling van gegevens plaats in de NAVO. Er is wel samenwerking op bilaterale basis, maar technisch zou de etherbewaking van de Warschau-Pakt-troepen in Oost-Duitsland bijvoorbeeld best alleen door de Bondsrepubliek kunnen geschieden.

De minister-president ziet ook op dit terrein een duidelijke taak voor de MICIV. Spreker heeft het gevoel dat voor radio-interceptie jaarlijks circa f 30 mln wordt besteed, zonder dat er ooit enige kritische toetsing plaatsvindt. Aan dit soort activiteiten ~~komen ministers nooit te pas en zij jongen maar voort. Het is goed van tijd tot tijd op ministerieel niveau de balans op te maken van het inlichtingen- en veiligheidswerk.~~

Minister Lubbers zou tijdig voordat het eerstvolgende inlichtingenplan in de MICIV wordt afgerond contact willen hebben met de heer Kruimink over de behoeften van Economische Zaken en met minister Vredeling over de rol van de militair attachés. Intussen hoopt spreker wel ergens terecht te kunnen in geval van twijfel over de betrouwbaarheid van mensen uit het internationale bedrijfsleven waarmee Economische Zaken in contact staat.

er, die maar houdt jongen, komen ministers nooit te pas.

De heer Kruimink merkt op dat het beantwoorden van dit soort vragen mede tot zijn taak behoort.

Minister Vredeling merkt op dat het mede tot de taak van de MICIV behoort richtlijnen vast te stellen inzake veiligheidsaangelegenheden met het oogmerk dat alle diensten bij het doen van veiligheids- en antecedentenonderzoeken gelijke normen aanleggen en dat die blijven aangepast aan de ontwikkelingen in de samenleving. Spreker heeft de indruk dat de ontwikkelingen in de samenleving in vele gevallen nog geen vertaling hebben gevonden in de normen die bij antecedentenonderzoeken worden gehanteerd, althans dat door de diverse diensten verschillende normen worden aangehouden.

De heer Kruimink merkt op dat het tot zijn taak behoort ook dit aspect te coördineren. Regel is dat alle diensten bij antecedentenonderzoeken de normen aanleggen die door de BVD worden gehanteerd, maar spreker weet dat men in het veld met name bij de militairen niet altijd eenvormig handelt. Daarom is het goed dat ook kwesties als deze van tijd tot tijd in de MICIV aan de orde komen om met het nodige gezag de verschillende diensten weer op één noemer te brengen.

De minister-president constateert dat er in de loop van deze discussie verschillende punten naar voren zijn gekomen die de instelling van de MICIV rechtvaardigen en die, later, voorbereid door het CVIN, ook aan de orde moeten komen. Spreker stelt voor akkoord te gaan met de voorgestelde wijziging van de taak en de organisatie van de IDB.

De commissie besluit aldus.

4. Wettelijke regeling van de taak, de organisatie, de werkwijze en de samenstelling van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten

(Brief van de minister van Binnenlandse Zaken dd. 6 oktober 1976, nr. Kab. 14338)

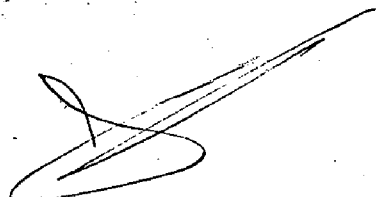
Minister Van der Stoep vraagt of ook een vertegenwoordiger van Buitenlandse Zaken in de voorgestelde commissie kan worden opgenomen.

De minister-president stelt vast dat de MICIV akkoord gaat met het voorstel van minister De Gaay Fortman om een ambtelijke commissie in te stellen tot het ontwerpen van een wet betreffende de inlichtingen- en veiligheidsdiensten, onder voorzitterschap van Mr. W.J. van Eijkern. Deze commissie zal verder bestaan uit door de ministers van Algemene Zaken, Buitenlandse Zaken, Defensie, Justitie en Binnenlandse Zaken aan te wijzen juridische deskundigen, benevens de coördinator van de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten, een vertegenwoordiger van de IDB aan te wijzen door de

minister-president, een vertegenwoordiger van de BVD aan te wijzen door de minister van Binnenlandse Zaken en een vertegenwoordiger namens de drie militaire inlichtingendiensten aan te wijzen door de minister van Defensie.

Spreker verzoekt de leden van de MICIV hem zo spoedig mogelijk op te geven wie van hun departement in deze commissie zitting zullen nemen.

De secretaris,

oktober 1976

pe: AG
11: AG/Me

Zeer Geheim

Inhoudsopgave van
de vergadering van
22 oktober 1976.

MINISTERIËLE COMMISSIE
VOOR DE INLICHTINGEN-
EN VEILIGHEIDSDIENSTEN

Nr. 7714a

1. Taak van de Ministeriële commissie voor de inlichtingen- en veiligheidsdiensten (MICIV) 1
2. Samenstelling van de MICIV en enkele procedureregels 2
3. Wijziging van de taak en de organisatie van de IDB 4
4. Wettelijke regeling van de taak, de organisatie, de werkwijze en de samenstelling van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 10

Distributielijst van de Ministeriële commissie voor de
inlichtingen- en veiligheidsdiensten

(agenda's, notulen)

- indien* → 1 ✓ de minister-president
2 de minister van Buitenlandse Zaken
3 de minister van Justitie
4 de minister van Binnenlandse Zaken
5 de minister van Defensie
6 de coördinator van de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten
7 de secretaris (Merckelbach)
8 Hoofd IDB
→ ← 9 de Ambassadeur in Algemene Dienst Mr. J.G.N. De Hoop Scheffer
BZ
10 Directeur-Generaal Politie, Mr. A.J. Fonteyn, Ju, Raamweg 47
11 Hoofd Binnenlandse Veiligheidsdienst
binnen → 12 Hoofd Marine Inlichtingendienst
13 ~~13~~ Hoofd Landmacht Inlichtingendienst
14 Hoofd Luchtmacht Inlichtingendienst
15 de loco-secretaris-generaal van het ministerie van Defensie,
Mr. Ch.L.M. Schaepman
16 de minister van Economische Zaken (ad hoc)
17 2e exemplaar voor (eigen) archief; te reserveren voor
eventuele andere ad hoc's. Intussen te bestemmen voor interne
circulatie binnen kabinet MP
18 (eigen) archief

Interne circulatie (in eigen beheer houden)

- a. de secretaris-generaal
b. de secretaris ministerraad (event. plv. secretaris)
c. Drs. J.W. Holtslag

m.g. →

MINISTERIËLE COMMISSIE
VOOR DE INLICHTINGEN-
EN VEILIGHEIDSDIENSTEN

Nr. 7714b

Wijzigingen van de notulen van de
vergadering van vrijdag 22 oktober 1976

Blz. 2, punt 2, 2e alinea:

regel 4 t/m 6: "BVD ... t/m ... gegaan;"
wordt

BVD over een ruime scala van onderwerpen. De dienst
houdt zich aan de spelregels van de rechtsstaat;

Blz. 8, punt 3, 6e volledige alinea:

regel 2 t/m 6: "dat de militair attaché ... t/m
... politieke."
wordt

hoezeer het van belang is dat de militair attaché
aldaar, die goed opgeleid is voor de militaire
kant van zijn werk ook politiek goed geschoold is.

Blz. 9, punt 3, 5e volledige alinea:

regel 5 en 6: "Aan dit soort ... t/m ... jongen
maar voort."
wordt

Aan dit soort activiteiten, die maar voortjongen,
komen ministers nooit te pas.